

EXIT POLL

VOLEBNÝ PRIESKUM POČAS VOLIEB

martin.slosiarik@focus-research.sk

Cieľ prieskumu

- Získať **predbežné údaje** o výsledkoch volieb a zároveň údaje o demograficko-sociálnej štruktúre voličov
- Výsledky budú zverejnené vo **volebnom štúdiu** krátko po uzatvorení volebných miestností

Legitimita prieskumu

- Prieskum je plne **v súlade s volebným zákonom** o podmienkach výkonu volebného práva.
- **List s informáciou o volebnom prieskume** adresovaný na všetky miestne samosprávy, v ktorých sa prieskum uskutoční
- Výskum sa nevykonáva na objednávku **žiadnej politickej strany/hnutia**
- Výsledky prieskumu budú **sprístupnené celej slovenskej verejnosti**

Výber volebných okrskov

- **Jednoduchý náhodný výber**
- **Stratifikovaný náhodný výber (ak je potrebné robiť odhad za územné sub-populácie napr. kraj, mesto)**
 - odhad volebných výsledkov na úrovni jednotlivých krajov a dvoch najväčších miest (Bratislava, Košice)
 - 200 okrskov
 - vzorka viac ako 20 tisíc voličov

	výber	voľby	rozdiel
Zelení	0,34	0,3	+0,04
KDH	9,09	8,82	+0,27
SDĽ	0,22	0,18	+0,04
SNS	4,48	4,55	-0,07
OĽaNO	8,38	8,55	-0,17
SaS	5,79	5,88	-0,09
PaS	0,39	0,41	-0,02
NÁŠ KRAJ	0,22	0,19	+0,03
SZ	0,39	0,42	-0,03
ĽSNS	1,42	1,58	-0,16
SMER - SD	44,44	44,41	+0,03
Zmena zdola, DÚ	1,38	1,29	+0,09
NaS - ns	0,64	0,63	+0,01
KSS	0,79	0,72	+0,07
SRÚS	0,10	0,11	-0,01
MOST - HÍD	6,94	6,89	+0,05
99%	1,44	1,58	-0,14
ĽS-HZDS	0,83	0,93	-0,10
+1 HLAS	0,02	0,03	-0,01
SF	0,34	0,34	+0,00
Obyčajní ľudia	0,16	0,16	+0,00
SDKÚ - DS	6,26	6,09	+0,17
SOSKA	0,18	0,15	+0,03
SMK-MKP	4,35	4,28	+0,07
ŠSS - NM	1,22	1,22	+0,00
SŽS	0,17	0,15	+0,02

VOLBY 2012

Kontrola výberu cez predchádzajúce voľby

VOLBY 2006

VOLBY 2010

	výber	voľby	rozdiel
SMER	35,05	34,79	+0,26
SDKÚ - DS	15,36	15,42	-0,06
SaS	12,01	12,14	-0,13
KDH	8,30	8,52	-0,22
MOST - HÍD	8,27	8,12	+0,15
SNS	5,12	5,07	+0,05
SMK - MKP	4,60	4,33	+0,27
ĽS - HZDS	4,25	4,32	-0,07
SDĽ	2,38	2,41	-0,03
ĽSNS	1,23	1,33	-0,10
KSS	0,80	0,83	-0,03
Únia	0,65	0,7	-0,05
Paliho Kapurková	0,60	0,57	+0,03
EDS	0,35	0,40	-0,05
ND	0,38	0,31	+0,07
SRK	0,17	0,27	-0,10
ZRS	0,31	0,24	+0,07
AZEN	0,15	0,13	+0,02

	výber	voľby	rozdiel
SMER	29,04	29,14	-0,10
SDKÚ - DS	18,95	18,35	+0,60
SNS	11,12	11,73	-0,61
SMK-MKP	11,82	11,68	+0,14
ĽS - HZDS	8,65	8,79	-0,14
KDH	8,35	8,31	+0,04
KSS	3,97	3,88	+0,09
SF	3,59	3,47	+0,12
ANO	1,33	1,42	-0,09
HZD	0,42	0,63	-0,21
NÁDEJ	0,80	0,63	+0,17
ĽB	0,40	0,39	+0,01
ZRS	0,30	0,29	+0,01
OKS	0,31	0,27	+0,04
SLNKO	0,14	0,17	-0,03
SĽS	0,19	0,16	+0,03
PS	0,11	0,13	-0,02
ASV	0,14	0,13	+0,01
SDĽ	0,12	0,12	0,00
S.O.S.	0,12	0,10	+0,02
Misia 21	0,13	0,10	+0,03

	výber	voľby	rozdiel
TIP	0,70	0,72	-0,02
SMS	0,16	0,17	-0,01
OLANO - NOVA	10,92	11,02	-0,10
DS - Ľudo Kaník	0,07	0,07	0,00
ŠANCA	0,23	0,25	-0,02
SME RODINA - Boris Kollár	6,73	6,62	+0,11
SZS	0,73	0,67	+0,06
KOALÍCIA SPOLOČNE ZA SLOVENSKO	0,05	0,06	-0,01
MKDA-MKDSZ	0,12	0,09	+0,03
VZDOR	0,14	0,12	+0,02
MOST - HÍD	6,83	6,50	+0,33
SNS	8,45	8,64	-0,19
Odvaha	0,14	0,13	+0,01
KSS	0,56	0,62	-0,06
SDKÚ-DS	0,34	0,26	+0,08
SMER-SD	27,47	28,28	-0,81
KDH	4,90	4,94	-0,04
SKOK!	0,82	0,83	-0,01
ĽS Naše Slovensko	7,77	8,04	-0,27
#SIETĚ	5,59	5,60	-0,01
SMK-MKP	4,54	4,04	+0,50
PD	0,12	0,13	-0,01
SaS	12,62	12,10	+0,52

Kontrola výberu cez výsledky volieb 2016

	výber	voľby	rozdiel
Slovenská ľudová strana Andreja Hlinku	0,27	0,28	-0,01
DOBRÁ VOĽBA	3,09	3,06	+0,03
Sloboda a Solidarita	6,41	6,22	+0,19
SME RODINA	8,14	8,24	-0,10
Slovenské Hnutie Obrody	0,09	0,06	+0,03
ZA ĽUDÍ	5,73	5,77	-0,04
MÁME TOHO DOSŤ !	0,30	0,32	-0,02
Slovenská národná strana	3,10	3,16	-0,06
Demokratická strana	0,16	0,14	+0,02
OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti (OĽANO), NOVA, Kresťanská únia (KÚ), ZMENA ZDOLA	24,82	25,02	-0,20
Koalícia Progresívne Slovensko a SPOLU - občianska demokracia	7,18	6,96	+0,22
STAROSTOVIA A NEZÁVISLÍ KANDIDÁTI	0,13	0,07	+0,06
99 % - občiansky hlas	0,04	0,03	+0,01
Kresťanskodemokratické hnutie	4,51	4,65	-0,14
Slovenská liga	0,03	0,02	+0,01
VLASŤ	2,95	2,93	+0,02
MOST - HÍD	2,06	2,05	+0,01
SMER - sociálna demokracia	18,16	18,29	-0,13
SOLIDARITA - Hnutie pracujúcej chudoby	0,10	0,11	-0,01
HLAS ĽUDU	0,06	0,06	0,00
Magyar Közösségi Összefogás - Maďarská komunitná spolupatričnosť	4,40	3,90	+0,50
Práca slovenského národa	0,06	0,04	+0,02
Kotlebovci - Ľudová strana Naše Slovensko	7,65	7,97	-0,32
Socialisti.sk	0,55	0,55	0,00

Kontrola výberu cez výsledky volieb 2020

Postup pri vykonávaní volebného prieskumu

1 PRÍPRAVA

2 MIESTO VÝSKUMU

3 VÝBER RESPONDENTOV

4 OSLOVOVANIE VOLIČOV

5 NAHRÁVANIE A MAILOVANIE

6 TELEFONICKÁ PODPORA

Postup pri vykonávaní volebného prieskumu

1 PRÍPRAVA

2 MIESTO VÝSKUMU

3 VÝBER RESPONDENTOV

4 OSLOVOVANIE VOLIČOV

5 NAHRÁVANIE A MAILOVANIE

6 TELEFONICKÁ PODPORA

Skontrolujte si podklady

- dotazníky (aj maďarská verzia)
- podložky
- perá
- schránka (volebná urna)
- štatistika odmietnutí
- spiatočná obálka
- visačky (označenie anketára)
- list Základné informácie
- sprievodný list pre predsedu okrskovej volebnej komisie

Zoberte si so sebou aj ...:

- občiansky preukaz
- notebook + nabíjačka
- mobilný internet
- USB kľúč
- mobilný telefón

Postup pri vykonávaní volebného prieskumu

1 PRÍPRAVA

2 MIESTO VÝSKUMU

3 VÝBER RESPONDENTOV

4 OSLOVOVANIE VOLIČOV

5 NAHRÁVANIE A MAILOVANIE

6 TELEFONICKÁ PODPORA

Príchod na miesto vykonávania výskumu

Presný názov obce a konkrétneho okrsku v liste
ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE

- sobota, **dátum**
- na zadané miesto pricestujte **najneskôr o 7:00 hod.**
- pripnite si **visačku**
- nájdite si **vhodné miesto**, kde budete stáť (blízko pri východe, kadiaľ prechádzajú všetci voliči, ktorí odvolili)
- krabicu určenú na vhadzovanie vyplnených lístkov umiestnite tak, aby **nápis „Volebný výskum“** bol otočený smerom k prichádzajúcim voličom, ktorí odvolili
- na stanovišti **musí byť prítomný aspoň jeden z dvojice/trojice/štvorice počas celej doby výskumu – t.j. v čase od 7:00 do 22:00 hod.**

Postup pri vykonávaní volebného prieskumu

1 PRÍPRAVA

2 MIESTO VÝSKUMU

3 VÝBER RESPONDENTOV

4 OSLOVOVANIE VOLIČOV

5 NAHRÁVANIE A MAILOVANIE

6 TELEFONICKÁ PODPORA

Ako vyberať respondentov

Váš **výberový krok** je **presne určený** v liste ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE

príklad „4“

- aj keď **dávate dotazník vybranému voličovi**, musíte zároveň počítať ďalších voličov
- ak vychádza súčasne **viac voličov** v skupine, počítajte ich **zľava doprava**, a tak vyberte voliča
- ak volič **odmietne vyplniť dotazník**, **vyberte ako náhradu hneď nasledujúceho** voliča.
- **ďalší respondent** musí byť vybraný opäť výberovým krokom

Výberový interval

Určenie **výberového intervalu** je výsledkom:

- očakávanej účasti na voľbách
- predpokladaného počtu dotazníkov, ktoré chceme získať
- počtu volebných okrskov v budove, kde sa realizujú rozhovory, musí byť podľa počtu týchto okrskov upravený

Postup pri vykonávaní volebného prieskumu

1 PRÍPRAVA

2 MIESTO VÝSKUMU

3 VÝBER RESPONDENTOV

4 OSLOVOVANIE VOLIČOV

5 NAHRÁVANIE A MAILOVANIE

6 TELEFONICKÁ PODPORA

Ako oslovovať voličov

Ak máte voliča/-ku pre výskum vybraného podľa výberového kroku, oslovte ho TÝMITO SLOVAMI:

Som anketár agentúry FOCUS. Realizujeme volebný prieskum. Chcem Vás poprosiť o spoluprácu, o vyplnenie krátkeho dotazníka. Vaše odpovede sú anonymné, teda nepotrebujeme vedieť Vaše meno. Vyplnený dotazník, prosím, vhod'te do schránky označenej „Volebný výskum“.

Ako oslovovať - postup

- Podajte voličovi dotazník s podložkou a pero. **Nečakajte na jeho reakciu** pred podaním dotazníka.
- Zatiaľ čo volič vyplňa dotazník, **nezabudnite počítat' d'alších voličov.**
- Ubezpečte sa, že každý vybraný volič vyplnil iba **jeden dotazník** a vhodil ho do schránky (krabice).
- **V národnostne zmiešaných** obciach sa osloveného voliča spýtajte, či chce dotazník vyplňať v slovenskom alebo maďarskom jazyku

Postup pri vykonávaní volebného prieskumu

1 PRÍPRAVA

2 MIESTO VÝSKUMU

3 VÝBER RESPONDENTOV

4 OSLOVOVANIE VOLIČOV

5 NAHRÁVANIE A MAILOVANIE

6 TELEFONICKÁ PODPORA

Ako a kedy nahrávať a mailovať údaje

V liste Základné informácie (zoberte list so sebou) máte **presne stanovené**:

- **KEDY**
- do **AKÉHO súboru**
- na **AKÚ MAILOVÚ ADRESU**

Nahratie dat

- Pri nahrávaní je potrebné **správne** uvádzať **Vaše CLO – údaj v prvom stĺpci**
- Dotazníky postupne čísloujete od čísla 1, 2, 3 atď
- **Číslo dotazníku** je údaj v druhom stĺpci
- Ak v dotazníku **nie je** niektorá **otázka vyplnená**, pri nahrávaní „nahrajte“ pri danej otázke číslo 0
- Do databázy **nahrávate iba číselné údaje**

CLO	ID	ot.1	ot.2	ot.3	ot.4	ot.5	ot.6	ot.7	ot.8	ot.9
210	23	20	2	1	6	1	3	3	1	6
210										
210										

Označte, prosíme, odpovede zakrúžkovaním.

o1. Ktorú stranu ste dnes volili?

- TIP
- SMS (Strana moderného Slovenska)
- OLANO - NOVA
- DS – Ľudo Kaník
- Šanca
- Sme rodina – Boris Kollár
- SZS (Strana zelených Slovenska)
- Koalícia spoločne za Slovensko
- MKDA-MKDSZ (Maďarská kresťanskodemokratická aliancia)
- Vzdor – strana práce
- Most-Híd
- SNS (Slovenská národná strana)
- Odvaha – Veľká národná a proruská koalícia
- KSS (Komunistická strana Slovenska)
- SDKÚ-DS
- SMER-SD (SMER- sociálna demokracia)
- KDH (Kresťansko-demokratické hnutie)
- SKOK! (Slovenská občianska koalícia)
- Kotleba - Ľudová strana Naše Slovensko
- Sieť
- SMK-MKP (Strana maďarskej komunity)
- Priama demokracia
- SaS (Sloboda a Solidarita)

o2. Kedy ste sa rozhodli voliť práve túto stranu?

- dnes
- v priebehu posledného týždňa pred voľbami
- v priebehu posledného mesiaca pred voľbami
- už dávnejšie

o3. Prečo ste volili práve túto stranu? Vyberte jeden hlavný dôvod?

- má dobrý ekonomický program (podnikanie, dane, odvody,...)
- má dobrý sociálny program (riešenie nezamestnanosti, pomoc rodinám, dôchodcom, sociálne slabším...)
- má dobré nápady ako riešiť problémy v zdravotníctve

o4. Zúčastnili ste sa predošlých parlamentných volieb, ktoré sa konali v marci 2012? Ak áno, ktorú stranu ste vtedy volili?

- SMER-SD (SMER-sociálna demokracia)
- KDH (Kresťansko-demokratické hnutie)
- OLANO (Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti)
- Most-Híd
- SDKÚ-DS (Slovenská demokratická a kresťanská únia – DS)
- SaS (Sloboda a Solidarita)
- SNS (Slovenská národná strana)
- SMK-MKP (Strana maďarskej koalície)
- 99% občiansky hlas
- Ľudová strana Naše Slovensko
- inú stranu (ktorú?)
- 99 nezúčastnili ste sa volieb v roku 2012

o5. Ste...

- muž
- žena

o6. Koľko máte rokov?

- 18 -21 rokov
- 22 - 29 rokov
- 30 - 39 rokov
- 40 - 49 rokov
- 50 - 59 rokov
- 60 - 69 rokov
- 70 a viac

o7. Aké je Vaše najvyššie ukončené vzdelanie?

- základné
- učňovské (stredoškolské) bez maturity
- stredoškolské s maturitou
- vysokoškolské

o8. K akej národnosti sa hlásite?

- slovenská
- maďarská
- iná (aká?)

o9. Ste....

- robotník, remeselník
- prevádzkový / obsluhujúci pracovník
- úradník, administratívny pracovník
- stredoškolsky vzdelaný odborný pracovník
- vysokoškolsky vzdelaný odborný pracovník
- živnostník, podnikateľ
- študent
- nezamestnaný
- starobný/invalidný dôchodca
- v domácnosti, materskej, rodičovskej dovolenke
- iné (aké?)

Nahratie štatistiky odmietnutí

- Do druhého hárku, ktorý sme nazvali **ODMIETLI** vždy v tom istom exceli nahráte celkové množstvo mužov a žien v jednotlivých vekových kategóriách, ktoré Vás za daný časový úsek odmietli
- Pri nahrávaní je potrebné **správne** uvádzať **Vaše CLO** – údaj v prvom stĺpci
- Do dotazníku **nahrávate iba číselné údaje za jednotlivé kategórie**

Štatistika odmietnutí

	muži 18 - 30 rokov	muži 31 - 50 rokov	muži 50 a viac rokov	ženy 18 - 30 rokov	ženy 31 - 50 rokov	ženy 50 a viac rokov
8:00 - 11:00	###+##	#####	#####	##	#####	#####
	SPOLU: 9	SPOLU: 7	SPOLU: 11	SPOLU: 5	SPOLU: 8	SPOLU: 9
11:01 - 15:00						
	SPOLU:	SPOLU:	SPOLU:	SPOLU:	SPOLU:	SPOLU:

CLO	M 18 - 30	M 31 - 50	M 51 +	Ž 18 - 30	Ž 31 - 50	Ž 51 +
210	9	7	11	5	8	9

Štatistika odmietania

marec 2020

POHLAVIE

stĺpcové %	absolútna početnosť	relatívna početnosť
Muž	5466	48%
Žena	5824	52%

VEK

stĺpcové %	absolútna početnosť	relatívna početnosť
18 - 30 rokov	2248	20%
31 - 50 rokov	4019	36%
50 a viac rokov	5023	44%

Postup pri vykonávaní volebného prieskumu

1 PRÍPRAVA

2 MIESTO VÝSKUMU

3 VÝBER RESPONDENTOV

4 OSLOVOVANIE VOLIČOV

5 NAHRÁVANIE A MAILOVANIE

6 TELEFONICKÁ PODPORA

Telefonická podpora

- 5 operátorov/operátoriek
- každý anketár mal tri rôzne čísla, na ktoré mohol v prípade problémov volať
- zároveň boli využité na komunikáciu s anketármi (napr. ráno sme overili, či je každý jeden tím na svojom mieste)

Publikované výsledky Exit Poll o 22.00 hod.

	Exit Poll	voľby	rozdiel
SMER-SD	27,3	28,3	-1,0
SaS	13,3	12,1	+1,2
OĽANO - NOVA	11,2	11,0	+0,2
SNS	8,0	8,6	-0,6
ĽS Naše Slovensko	6,8	8,0	-1,2
SME RODINA - Boris Kollár	5,9	6,6	-0,7
MOST - HÍD	7,3	6,5	+0,8
#SIEŤ	6,7	5,6	+1,1
KDH	5,0	4,9	+0,1
SMK-MKP	3,6	4,0	-0,4

Zdroj: FOCUS pre TV Markíza, Exit Poll 2016

	Exit Poll	voľby	rozdiel
SKOK!	1,0	0,8	+0,2
TIP	0,5	0,7	-0,2
SZS	0,6	0,7	-0,1
KSS	0,6	0,6	0
ŠANCA	0,4	0,3	+0,2
SDKÚ-DS	0,8	0,3	+0,5
SMS	0,2	0,2	0
VZDOR	0,1	0,1	0
PD	0,1	0,1	0
Odvaha	0,2	0,1	+0,1
MKDA-MKDSZ	0,2	0,1	+0,1
KOALÍCIA SPOLOČNE ZA SLOVENSKO	0,1	0,1	0
DS - Ľudo Kaník	0,1	0,1	0

Publikované výsledky Exit Poll o 22.00 hod.

	Exit Poll	voľby	rozdiel
OĽANO, NOVA, KÚ, ZMENA ZDOLA	25,8	25,0	+0,8
SMER-SD	14,9	18,3	-3,4
SME RODINA	7,5	8,2	-0,7
Kotlebovci - ĽSNS	6,5	8,0	-1,5
Koalícia PS a SPOLU	9,7	7,0	+2,7
SaS	8,3	6,2	+2,1
ZA ĽUDÍ	7,8	5,8	+2,0
KDH	5,1	4,7	+0,4
MKS/MKÖ	3,8	3,9	-0,1
SNS	2,4	3,2	-0,8
Dobrá voľba	2,8	3,1	-0,3
VLASTĚ	1,9	2,9	-1,0
MOST-HÍD	2,0	2,1	-0,1

Zdroj: FOCUS pre TV Markíza, Exit Poll 2020

KOHO VOLILI VOLIČI V JEDNOTLIVÝCH KRAJOCH v parlamentných voľbách 2020

marec 2020

KRAJ

riadkové %	OĽANO, NOVA, KÚ, ZMENA ZDOLA	SMER-SD	SME RODINA	Kotlebovci - ĽSNS	Koalícia PS a SPOLU	SaS	ZA ĽUDÍ	KDH	MKS/MKÖ	SNS	Dobrá voľba	VLASTĚ	MOST- HÍD	iná strana
Bratislavský	26	12	6	5	14	12	9	4	1	2	3	3	1	1
Trnavský	28	15	7	7	6	5	5	3	11	2	2	2	5	1
Trenčiansky	24	24	10	9	6	6	5	4	0	4	3	4	0	2
Nitriansky	23	18	8	7	5	5	4	3	12	3	3	2	5	2
Žilinský	25	21	9	10	6	6	5	7	0	5	3	4	0	1
Banskobystrický	22	20	9	11	6	6	5	3	4	3	3	3	3	2
Prešovský	26	21	8	8	4	4	6	8	0	4	4	4	1	3
Košický	26	18	8	8	6	5	7	4	5	3	3	3	3	2

KOHO VOLILI ŽENY a MUŽI v parlamentných voľbách 2020

marec 2020

POHLAVIE

riadkové %	OĽANO, NOVA, KÚ, ZMENA ZDOLA	SMER-SD	SME RODINA	Kotlebovci - ĽSNS	Koalícia PS a SPOLU	SaS	ZA ĽUDÍ	KDH	MKS/MKÖ	SNS	Dobrá voľba	VLASTĚ	MOST- HÍD	iná strana
Muž	26	16	7	11	7	8	5	4	4	4	2	3	2	2
Žena	24	20	10	6	8	5	6	5	4	3	4	2	2	1

Zdroj: FOCUS pre TV Markíza, Exit Poll 2020

KOHO VOLILI JEDNOTLIVÉ VEKOVÉ KATEGÓRIE VOLIČOV v parlamentných voľbách 2020

marec 2020

VEK

riadkové %	OĽANO, NOVA, KÚ, ZMENA ZDOLA	SMER-SD	SME RODINA	Kotlebovci - ĽSNS	Koalícia PS a SPOLU	SaS	ZA ĽUDÍ	KDH	MKS/MKÖ	SNS	Dobrá voľba	VLASŤ	MOST- HÍD	iná strana
18-21 rokov (prvovoliči)	35 ↑	6 ↓	9	11 ↑	15 ↑	7	3 ↓	2 ↓	3	1	2	3	1	1
22-39 rokov	28	8 ↓	10	11 ↑	11	10 ↑	5 ↓	4 ↓	3	2	3	3	2	1
40-59 rokov	25	17 ↓	9	8	5	6	6 ↓	5 ↓	5	4	3	3	2	2
60+ rokov	19	35 ↓	5	4 ↓	3	3	7 ↓	7 ↓	4	4	4	3	3	1

Zdroj: FOCUS pre TV Markíza, Exit Poll 2020

KOHO VOLILI V PARLAMENTNÝCH VOĽBÁCH 2016 SÚČASNÍ VOLIČI (2020) JEDNOTLIVÝCH STRÁN

marec 2020

stípcové %	OĽANO, NOVA, KÚ, ZMENA ZDOLA	SMER- SD	SME RODINA	Kotlebovci - ĽSNS	Koalícia PS a SPOLU	SaS	ZA ĽUDÍ	KDH	MKS/MKÖ	SNS	Dobrá voľba	VLAŠŤ	MOST- HÍD
SMER-SD	9	86	18	15	4	3	6	5	1	27	33	30	5
SaS	15	1	5	1	37	64	29	5	0	2	9	4	0
OĽANO	31	1	5	2	11	7	20	9	0	3	6	4	2
SNS	3	3	7	4	2	2	2	3	0	49	14	13	0
Kotleba ĽSNS	4	1	7	54	1	2	1	1	1	2	2	17	0
SME RODINA	7	1	31	2	3	2	4	1	1	1	6	4	1
MOST-HÍD	4	1	2	1	12	4	11	2	25	1	5	2	79
SIEŤ	3	0	1	1	7	3	8	4	0	2	3	3	0
KDH	4	1	2	1	1	1	5	62	0	3	3	1	1
SMK/MKP	0	0	0	0	0	0	0	0	59	0	0	0	6
iná strana	2	1	2	1	3	1	3	2	1	2	4	5	1
nezúčastnil/a sa volieb 2016	18	6	21	17	20	11	11	6	13	9	16	18	5

ZÁSADY ANKETÁRSKEJ PRÁCE

1. "NIKDY" PRI DOPYTOVANÍ NESMIETE

- vysvetľovať
- predpokladať
- vynechávať otázky
- navádzať respondenta
- vyjadrovať svoj názor alebo interpretovať názory iných respondentov
- prijať odpovede od iných ľudí (to znamená, že rozhovor musíte uskutočňovať len s jedným respondentom).
- akýmkoľvek spôsobom ohroziť respondentovu anonymitu

Ako sa vyhnúť ovplyvňovaniu respondenta

- Keď už raz získate informovaný súhlas od respondenta, musíte sa za každých okolností vyhnúť akémukoľvek ovplyvňovaniu. K ovplyvňovaniu dochádza, keď sa do dotazníka nezaznamenajú skutočné respondentove odpovede. K ovplyvňovaniu môžu viesť napríklad nasledujúce situácie:
 - ❑ anketár ovplyvní respondenta tak, že počas rozhovoru vyjadrí svoj názor na otázku
 - ❑ anketár pozmení otázku tak ako si on predstavuje, že by jej respondent mohol najlepšie porozumieť
 - ❑ na požiadanie respondenta sa anketár pokúsi otázku vysvetliť

- Aby ste sa vyhli ovplyvňovaniu, mali by ste:
 1. oboznámiť sa dôkladne s dotazníkom a VŽDY si prečítať inštrukcie určené anketárovi!
 2. prečítať všetky otázky presne tak ako sú formulované - doslovne
 3. prečítať každú otázku pomaly a zreteľne
 4. zopakovať otázku, ak bola nesprávne pochopená
 5. používať neutrálne formy napomáhania/objasňovania a komentárov.

2. OBJASŇOVANIE

- Objasňovanie (doplňujúce otázky) je veľmi dôležitá súčasť dopytovania. Takmer v každom rozhovore bude nutné respondentovi položiť doplňujúce otázky, aby ste sa uistili, že ste správne pochopili jeho odpoveď. Takéto objasňovanie musí byť neutrálne a nesmie respondentovi podsúvať odpoveď.
- Najúčinnější spôsob neutrálneho objasňovania je jednoducho zopakovať pôvodnú otázku alebo jednotlivé možnosti odpovede. Vždy zopakujte celú otázku alebo celý súbor odpovedí.
- Zopakovanie otázky je najbezpečnejší spôsob ako zabezpečiť konzistentné a porovnateľné reakcie od všetkých vašich respondentov. Touto metódou nebudete podsúvať respondentovi odpoveď, ale naopak ho povzbudíte, aby začal rozvíjať svoje vlastné myšlienky.

Príklad:

- **Anketár:** *Ked' sa opäť zamyslíte nad posledným razom, keď vás zastavila polícia, ako úctiví k vám boli, keď s vami jednali? Veľmi úctiví, pomerne úctiví, ani úctiví ani neúctiví, pomerne neúctiví alebo veľmi neúctiví?*
- **Respondent:** *Boli v pohode.*
- **Anketár:** (objasňovanie): *Povedali by ste, že boli veľmi úctiví, pomerne úctiví, ani úctiví ani neúctiví, pomerne neúctiví alebo veľmi neúctiví?*
- **Respondent:** *No, niekedy sú voči mne nezdvorilí.*
- **Anketár:** (objasňovanie) *Ale čo sa týka čisto len vašej poslednej skúsenosti, povedali by ste, že boli veľmi úctiví, pomerne úctiví, ani úctiví ani neúctiví, pomerne neúctiví alebo veľmi neúctiví?*

- Ak už ste položili respondentovi jednu objasňovaciu otázku, ale respondent stále nie je schopný vybrať odpoveď z ponúkaných možností odpovedí, musíte zaznačiť možnosť „*Nevie/neodpovedal*“.
- Nikdy nepredpokladajte, že viete, čo svojou odpoveďou chce respondent povedať a nikdy nevyberajte možnosť odpovede za neho. To isté platí aj v prípade otázok, ktorých odpoveď je číselný údaj.
- Ak nie je respondent ochotný odpovedať, skúste ho jemne primäť k odpovedi napríklad vetou:
 - „*To je všetko?*“
 - „*Ešte niečo?*“
 - „*Nás zaujíma práve váš názor*“
 - „*Mohli by ste to prosím rozviesť?*“
 - „*Rozumiem, a je to váš názor?*“
- Ak začne respondent svoju odpoveď slovami „*ja neviem*“, počkajte, kým svoju odpoveď dokončí. Snažte sa získať hodnotné odpovede.

- Niekedy sa môže stať, že respondent odpovie mimo tému rozhovoru, alebo začne odbiehať k iným témam. V takom prípade je dobrou neutrálnou reakciou: *„Áno, rozumiem.“*, a potom pokračujte s ďalšou otázkou. Nemali by ste rozvíjať rozhovor s respondentom, pretože to by mohlo viesť k tomu, že by ste začali jeho odpovede ovplyvňovať.
- Respondent sa vás môže opýtať na váš názor ohľadom danej otázky alebo sa tiež môže opýtať ako na túto otázku odpovedali iní respondenti. Za žiadnych okolností nevyslovujte svoj názor, ani neposkytnite odpovede iných respondentov.
- V takejto situácii jednoducho odpovedzte: *„Nás zaujíma váš názor“* alebo *„Nemôžem vám takéto informácie poskytnúť, pretože odpovede každého respondenta sú dôverné“*, a potom pokračujte v prieskume.

3. AKO ZÍSKAŤ ODMIETAVÝCH RESPONDENTOV PRE SPOLUPRÁCU

- Spravidla sa s odmietnutím stretnete v úvode pri predstavovaní prieskumu. Len zriedkakedy sa stáva, že respondent začne rozhovor a potom zmení názor a bude ho chcieť ukončiť.
- Ak dáte ľuďom dobrý dôvod, aby sa zúčastnili prieskumu, zvyčajne s účasťou súhlasia. Úlohou anketára je pozorne počúvať respondenta, snažiť sa prísť na to, čo mu skutočne vadí a následne mu to rozumným spôsobom vysvetliť.
- Našťastie námietky, ktoré ľudia zvyčajne uvádzajú, nie sú príliš originálne.

- **Vašou úlohou je snažiť sa dosiahnuť čo NAJMENŠÍ počet odmietnutí.**
 1. Zdôraznite, že rozhovor bude trvať LEN xx minút.
 2. Zdôraznite, že NIČ nepredávate.
 3. Povedzte im: *„Veľmi by som ocenil Vašu pomoc“* namiesto *„Veľmi by sme ocenili Vašu pomoc“*, pretože jednotlivcovi človek ťažšie odmietne ako inštitúcii.
 4. Povedzte ľuďom, že ich názory sú pre nás skutočne veľmi dôležité.
 5. Povedzte im: *„Je pre nás nesmierne dôležité rozprávať sa s ľuďmi ako ste Vy, pretože tento prieskum je veľmi dôležitý a na Vašom názore veľmi záleží.“*

- Ak však aj napriek vášmu snaženiu respondentova odpoveď je stále „nie“, opýtajte sa, kedy by ste ho mohli opätovne navštíviť/kontaktovať. Je lepšie navrhnúť, že im zavoláte/ich opäť navštívite, ako keby ste sa ich opýtali či môžete zavolať/či ich opäť navštíviť. Je menšia pravdepodobnosť, že budete odmietnutí, pretože im nedáte šancu povedať vám „Nie“. Nezabúdajte však, že nech sa akokoľvek budete snažiť získať respondenta ku spolupráci, nikdy nesmiete byť nezdvorilí.

- **Nasledujúce vety sa nám v praxi veľmi osvedčili a uvádzame ich ako príklad toho, ako sa dá počiatočné odmietnutie premeniť na účasť na prieskume:**
 - ❑ *Toto je výnimočná príležitosť reprezentovať vašu komunitu. Úlohou tohto prieskumu je získať rôznorodé názory a neradi by sme vynechali, ktorúkoľvek skupinu obyvateľstva.*
 - ❑ *Len zopár ľudí má túto príležitosť vysloviť svoj názor na dôležité otázky, ktoré majú dopad na všetkých ľudí a váš názor je nesmierne dôležitý a má moc veci zmeniť.*
 - ❑ *Všetky vaše odpovede budú prísne dôverné.*
 - ❑ *Potrebujeme vašu pomoc, aby sme zistili čo si ľudia ako ste vy, myslia o určitých záležitostiach.*
- Ak respondent zareaguje, že: „Prieskumy sú len strata času“, môžete mu odpovedať vetou: „V skutočnosti mnoho organizácií, ktoré by vám mohli pomôcť, sa zaujíma o vaše názory. Teraz máte príležitosť svoj názor vyjadriť. Hovoríte za tisíce iných ľudí z vašej komunity, ktorí neboli vybraní ku spolupráci.“
- Ak sa vás respondent opýta „A ako mám vedieť, že ste skutočne z inštitúcie“, poskytnite mu telefónne číslo do kancelárie a povedzte mu, že si môže túto informáciu overiť. Respondent sa potom môže telefonicky spojiť s centrom a overiť si, že daný prieskum skutočne prebieha.

Najčastejšie kladené otázky a odpovede:

- **Otázka:** „*Prečo sa neopýtate niekoho iného?*“
- **Odpoveď:** *Pretože to by bol chybný prieskum. Musíme vziať do úvahy všetkých vo vzorke, pretože ak by sme sa zhovárali len s takými ľuďmi, ktorí sú vždy pripravení vysloviť svoj názor, bol by to podvod. Názor ľudí, ktorí sa bežne nezúčastňujú takýchto štúdií, nie je zastúpený, a preto je pre nás veľmi dôležité získať tieto názory práve od týchto ľudí.*

- **Otázka:** „*Ako dlho to potrvá?*“
- **Riešenie:** *Odpovedzte respondentovi podľa pravdy, odhadnite čas čo možno najpresnejšie (v priemere xx minút) a prisľúbte, že sa budete snažiť postupovať čo možno najrýchlejšie, alebo respondentovi ponúknite, že sa môžete zastaviť niekedy neskôr, keď mu to bude viac vyhovovať.*

- **Otázka:** *Ja skutočne neviem nič o tejto téme. Nebudem vám vedieť pomôcť.*
- **Odpoveď:** *Zaujímate sa o vaše názory a nie o to, či máte nejaké informácie k téme prieskumu alebo nemáte. Som presvedčený o tom, že tento rozhovor bude pre vás zaujímavý a príjemný. V štúdiách ako je táto, neexistujú žiadne správne alebo nesprávne odpovede. Naším cieľom je dozvedieť sa niečo o vašich myšlienkach a pocitoch ohľadom rôznych tém.*

Najčastejšie kladené otázky a odpovede:

Všeobecne platí, že ak už raz rozhovor začne, ste na správnej ceste. Niektorých respondentov však bude ťažké prinútiť vydržať až do konca.

- **Situácia:** V polovici rozhovoru sa respondent opýta: „Už končíme/Ešte je toho veľa?“
- **Riešenie:** Povedzte respondentovi ako veľmi si vážite, že vám venuje svoj čas a prisľúbnite, že sa budete snažiť rozhovor dokončiť čo najrýchlejšie.
- **Otázka:** *Nemám čas dokončiť tento rozhovor.*
- **Odpoveď:** *Uvedomujem si aký vzácny je váš čas a budem sa snažiť prejsť zvyšné otázky čo možno najrýchlejšie. Bohužiaľ pokiaľ rozhovor nedokončíme, vaše názory nebudeme môcť použiť.*
- **Otázka:** *Tak a to je všetko na čo vám odpoviem. Môžete rozhovor dokončiť s mojím manželom?*
- **Odpoveď:** *Bohužiaľ to nie je možné, rozhovor musím dokončiť s vami, pretože som s vami začal. Údaje z prieskumu môžu byť použité len v prípade, že jedna osoba zodpovie všetky otázky prieskumu.*
- **Otázka:** *Dotazník vyzerá dosť hrubo/dlhý.*
- **Odpoveď:** *Pýtame sa len na niektoré otázky, záleží na Vašich odpovediach. Naozaj to nezaberie toľko času, ako sa môže zdať.*

4. INÉ TECHNIKY, KTORÉ ZVYŠUJÚ KVALITU PRIESKUMU

- **Situácia: Respondent sa vzdáva od predmetu rozhovoru.**
- **Riešenie:** Snažte sa respondentovi naviesť späť k téme rozhovoru. („Vážim si, že sa so mnou takto delíte o svoje myšlienky, ale mám tu ešte zopár otázok, na ktoré by som sa vás rád opýtal“ alebo „Nerád by som vás oberal o váš čas – ako by ste odpovedali na túto otázku?“)
- **Situácia: Respondent kladie anketárovi nevhodné otázky osobného charakteru.**
- **Riešenie:** Vždy majte na pamäti, že sa musíte zachovať profesionálne. Jednoducho respondentovi zopakujte, že vás zaujímajú jeho názory. Ak respondent aj naďalej pokračuje v nevhodnom správaní, poďakujte sa a ukončite rozhovor.
- **Otázka.: „A čomu toto akože pomôže?“**
- **Riešenie:** Táto otázka patrí medzi tie, na ktoré sa asi najťažšie hľadá odpoveď. Prieskum, ktorý prinesie informácie o problémoch a obavách ľudí je možno hodnotný pre klienta, ale respondent pravdepodobne nepocíti nijaké priame výhody. Každopádne určite situácii pomôže ak respondentovi vysvetlíte, že výsledky prieskumu budú mať pozitívny vplyv na ...

- **Otázka:** *Skutočne si neviem spomenúť na žiadne z týchto situácií. Dajte tam „neviem“ na všetko. ALEBO Nie som si istý – môžeme prosím tieto otázky preskočiť?*
- **Odpoveď:** *Je mi ľúto, ale podľa pravidiel prieskumu vám musím položiť všetky otázky. Skúste to prosím ešte chvíľku vydržať a odpovedzte mi najlepšie ako sa len dá.*

- **Otázka:** *Musím odpovedať na túto otázku?“*
- **Riešenie:** ... Všetky odpovede sú dobrovoľné a máte právo ktorúkoľvek otázku preskočiť ak na ňu nechcete odpovedať, ale Vaša odpoveď je veľmi dôležitá. Môžem pokračovať?

- **Otázka:** *A čo si vy o tom myslíte?*
- **Odpoveď:** *Nás zaujímajú vaše názory. Je mi veľmi ľúto, ale nemôžem vám povedať môj osobný názor, pretože by to mohlo ovplyvniť výsledky prieskumu.*

- **Otázka:** *Kde mám záruku, že to bude anonymné (dôverné)?*
- **Odpoveď:** *Povinnosťou agentúry je chrániť anonymitu respondenta. Hneď ako bude prieskum ukončený, všetky informácie, ktoré by mohli viesť k spojeniu rozhovoru s respondentom, budú odstránené a archivované takým spôsobom, že akékoľvek obnovenie spojitosti Vás a Vašich odpovedí, ktoré ste poskytli, je nemožné.*

Ďakujem za pozornosť